

456/21

בס"ד

חידון לפרשת בלק

1. למשה רבינו ולמלך מואב היו קרובי משפחה ששמותיהם דומים. מי הם?
תשובה: למשה רבינו - אשתו צפורה, ולבלק - אביו צפור.
2. את מי משוים בפרשה לשור? ואת מי משוים לאריה וללביא?
תשובה: את ישראל "כלחך השור את ירק השדה" על ידי מלך מואב. בלעם משוה את ישראל לאריה וללביא (כ"ד ט').
3. הקב"ה פונה בפרשתנו בשאלה. אל מי הוא פונה? והיכן בעוד מקומות בתורה ה' יתברך פונה בשאלה אל מישהו?
תשובה: הקב"ה פונה לבלעם ושואל: "מי האנשים האלה עמך?" בבראשית שואל ה' את אדם הראשון: "איפה?" את קין שואל ה': "איפה הבל אחיך?" בפרשת וירא, כששרה אמנו צחקה, שואל ה' יתברך: "למה זה צחקה שרה?"
4. מי רתם בעצמו את חמורו? על מי נאמר עוד בתורה שחבש בעצמו? ומי הם שרתמו מרכבותיהם בעצמם (2 מקרים)?
תשובה: בלעם חבש את אתונו לבד. אברהם אבינו חבש את חמורו כדי להזדרז ללכת לעקדה. יוסף הצדיק חבש ורתם מרכבתו כדי להזדרז ולקבל את אביו יעקב אבינו. פרעה הרשע רתם את מרכבתו כדי לרדף אחר בני ישראל (בשלח).
5. ציון הקשר בין פרשתנו לפרשת חקת בהבטחת עם ישראל למלך אדום.
תשובה: בפרשתנו האתון אינה יכולה לנטות ימין או שמאל (כ"ב כ"ו) בפרשת חקת עם ישראל מבטיח למלך אדום: "לא נטה ימין ושמאל עד אשר נעבר גבלך".
6. מה המשותף בין פרשתנו לפרשת בראשית? (בעל חיים המדבר עם אדם).
תשובה: בפרשתנו, בלעם מדבר עם האתון והאתון מדברת עם בלעם. בבראשית, הנחש מדבר אל חוה ומפתה אותה לאכל מעץ הדעת.
7. מי בפרשתנו סופק כפפים ומדוע? ומי מת על ידי ספיקת כפפים ועל ידי מי?
תשובה: בפרשתנו בלק סופק כפיו בכעס על בלעם שמברך את ישראל במקום לקללם. למך סופק כפפים והורג על ידי כך את קין.
8. איזה מקום מזכר בפרשתנו הנקרא על שם עץ שמזכר במקום אחר בתורה?
תשובה: בפרשת בלק עם ישראל חונה בשטים והם גם העצים שבהם בנו את משכן ה' - עצי שטים.

9. מדוע "מה טבו אהליך יעקב"?

תשובה: מפני שפתחי האהלים אינם זה מול זה (משום צניעות).

10. מי הוא בעור?

תשובה: אביו של בלעם.

11. מה הקשר בין בית חנוך עזרים לבלעם?

תשובה: בלעם (שתם העין) היה עור בעין אחת.

12. מי יצא ראשון להלחם בישראל כשיצאו ממצרים: א. מדין. ב. עמלק. ג. מואב?

תשובה: ב. עמלק.

13. אילו מצוות חוטפים ישראל ומתי? (רש"י) ועל מה מתגברים?

תשובה: בהשפמת הבקר כשקמים ממטתם – מתגברים כארי ולביא וחוטפים את מצות ציצית, קריאת שמע ותפלין.

14. איזה כלי נשק מזכר בפרשתנו ואינו מופיע שוב בכל התורה?

תשובה: רמח.

15. צין את שמותיהם של המקומות והאתרים שמהם קלל בלעם את ישראל.

תשובה: קרית חוצות, שדה צופים, במות בעל, ראש הפעור הנשקף על פני הישימון.

16. מנין לומדים מפרשתנו את מאמר חז"ל "בדרך שאדם רוצה מוליכין אותו"?

תשובה: שהקב"ה אמר לבלעם "לך עם האנשים" (רש"י).

17. מדוע זכה בלק שתקרא פרשה על שמו?

תשובה: בשכר 42 קרבנות שהקריב בלק. גם זכה ויצאה ממנו רות המואבית שממנה יצאו דוד ושלמה (סוטה מ"ז ב').

18. מי היה ומה מקורו של בלק מלך מואב?

תשובה: לפי רש"י מנסיכי מדין היה. לאחר מותו של סיחון מנוהו המואבים למלך עליהם. לפי הזהר, בלק היה מבני בניו של יתרו. בלק לא רצה להתגורר עם יתרו.

19. מהיכן לומדים מפרשתנו שאדם צריך להזהר בלשונו שלא יפתח פה לשטן?

תשובה: מהמלים שאמר בלק לבלעם "לכה ארה לי". פיו הכשילו שבסוף בלעם קלל את בלק (לפי השל"ה הקדוש).

20. מה לומדים מהעבדה שבלעם חבש בעצמו את אתונו?
תשובה: שהשנאה מקלקלת את השורה. מפני שנאתו הגדולה לישראל חבש בעצמו.

21. נאמר בפסוק "והוא רכב על אתנו ושני נערי עמו". מה מרמזת המלה נער?
תשובה: על שלוש תכונות רעות של בלעם הרשע הכתובות במסכת אבות פרק ה': ראשי תבות נער = נפש רחבה, עין רעה, רוח גבוהה.

22. צין שלושה פרושים לכתוב אצל בלעם "וילך שפי".
תשובה: שפי = יחידי (רש"י). שפי = גבעה (אבן עזרא). שפי = חגר (רשב"ם). שפי = שפוף כמו נחש (תרגום יהונתן).

23. מה הקשר בין הפסוק "הן עם כלביא יקום" לשלחן ערוך שחבר מרן ה'בית יוסף? (לפרוש רש"י).

תשובה: ה'בית יוסף' פותח את השלחן ערוך במשפט "יתגבר כארי לעמד בבקר לעבודת הבורא".

24. עין במסכת ברכות דף י"ב וצין את הקשר לפרשתנו.
תשובה: רצו חז"ל לתקן קריאת פרשת בלק בכל יום סמוך לקריאת שמע מפאת חשיבותה, לבסוף לא קבעוה מפני טרח הצבור.

25. צין את המומים הגופניים שהיו לבלעם.
תשובה: חגר ברגלו וסומא בעין אחת.

26. כמה נביאים היו לעם ישראל וכמה לאמות העולם?
תשובה: 48 נביאים ו-7 נביאות (מגלה י"ד). לאמות העולם היו 7 נביאים (בבא בתרא).

27. נאמר בפרשה "כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו", מי הם הצורים ומי הם הגבעות?

תשובה: (רש"י) הצורים הם האבות, הגבעות הם האמהות.

28. המלאך נגלה לבלעם וחרבו שלופה בידו, למי עוד בתנ"ך הנה גלוי דומה?
תשובה: יהושע בן נון.

29. בעל חיים בפרשה - היכן ולמה?

תשובה: (1) בלק בן צפור. (2) "וירא את הקיני וישא משלו... ושים בסלע קנף". (3) "כלחך השור את ירק השדה". (4) "א-ל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו". (5) רש"י: משל אומרים לצרעה - לא מדבשך ולא מעקצך.

30. שלוש חרבות בסדרה.

- 1 הראשונה – שלופה לאזהרה.
- 2 השנייה – משאלה לצרף נקמה.
- 3 השלישית – בשם אחר מכנה.

תשובה - פתרונות:

1. המלאך עמד לפני בלעם וחרבו שלופה בידו.
2. בלעם אומר לאתון "לוי יש חרב בידי כי עתה הרגתיך".
3. פינחס לוקח רמח בידו.

31. פסוק מפסוקי הסדרה -

- 1 הנו ראשון בבית הכנסת בכל בקר נקרא.
- 2 פסוק נוסף בסדרה אף הוא משלב בתפלה, אך אותו נקרא רק פעמים בשנה, בתפלת מוסף בראש השנה.

תשובות:

- (1) מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל.
- (2) לא הבית און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו (מלכיות).

32. חידה: 6 חלקי פסוקים נקראים במוצאי שבת בפיוט "אל תירא עבדי יעקב", והם מופיעים בפרשה.

פתרון החידה: דרך כוכב מיעקב, וירד מיעקב, טבו אהליך יעקב, כי לא נחש ביעקב, לא הבית און ביעקב, מי מנה עפר יעקב, בפזמון: אל תירא עבדי יעקב.

33. חידה: האתון - מה עליה בגורלה?

הידעת שעל כך בחייה שלמה?

ברש"י תמצא את הנמוק והסבה.

פתרון: מפני שהאתון דברה והוכיחתו ולא יכל לעמד בתוכחתה, כמו שכתוב: "ויאמר לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך" שלא יאמרו זו היא שסלקה את בלעם בתוכחתה ולא יכל להשיב, שחס המקום על כבוד הבריות (רש"י כ"ב ל"ג) אפלו על רשע כבלעם.

34. חידה: מי חצים ומחץ? ומי בגלל חרב נלחץ? והיכן כוכב לחץ בקשת נמשל,

והוא את מואב מחץ ונשל?

תשובה: "יאכל גוים צריו ועצמתיהם יגרם וחציו ומחץ", "ותרא האתון את מלאך ה' ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר", "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל", "ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת".